

Vayéchev – La Perle, le Sable et les Gravillons

Source : Likouté Si'hot volume 15, première Si'ha sur Vayéchev

La juxtaposition des installations d'Essav et de Ya'akov, dans la Torah	1
רש"י וישב לו, א: וישב יעקב וגו'. אחר שכתב לך ישובי עשו ותולדותיו בדרך קצרה - שלא היו ספונים וחשובים לפרש היאך נתישבו, וסדר מלחמותיהם איך הורישו את החורי; פרש לך ישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה - כל גלגולי סבתם - לפי שהם חשובים לפני המקום להאריך בהם. וכן אתה מוצא בעשרה דורות שמאדם ועד נח - פלוני הוליד פלוני וכשבא לנח האריך בו. וכן בעשרה דורות שמנח ועד אברהם... משל למרגלית שנפלה בין החול אדם ממשימש בחול וכוברו בכברה עד שמוצא את המרגלית ומשמצאה הוא משליך את הצרורות מידו ונוטל המרגלית. Rachi sur Vayéchev 37, 1 : Ya'akov demeura etc. Après t'avoir énuméré sommairement les séjours d'Essav et de ses descendants – leur importance ne justifiant pas le récit détaillé de leurs installations et de leurs guerres par lesquelles ils ont chassé les 'Hori – le texte s'arrête longuement, et retrace les circonstances des séjours de Ya'akov et de ses descendants, du fait de leur importance devant D.ieu. Ainsi que nous l'avons observé dans le récit des dix générations entre Adam et Noa'h : « <i>Untel engendra Untel</i> »... Mais arrivé à Noa'h, le récit se fait plus détaillé. De même pour les dix générations entre Noa'h et Avraham... On peut comparer la chose à une pierre précieuse qui serait tombée dans le sable. On fouille dans le sable, on le passe au tamis jusqu'à ce qu'on retrouve la perle. Une fois qu'elle a été trouvée, on jette les gravillons et on prend la perle.	La raison de l'énoncé des « installations » d'Essav avant celles de Ya'akov. L'exemple de la Perle, du Sable et des Gravillons.
Question (a) : Avait-on besoin de présenter Essav pour arriver à Ya'akov ?!	2
באר מים חיים: יש לתמה: והא אין הנדון דומה לראיה, דהתם המרגלית נופלת בתוך החול שלא מדעתו, ועל כן צריך למשימש בחול כדי למצא אותה, אבל הכא יעקב אינו נאבד ומכסה בתוך זרעו של עשו, ומה לנו להפסיק מענינו של יעקב ולאבד מרגלית טובה מדעת? Béer Maïm 'Haïm : L'exemple ne ressemble pas au sujet : la « Perle » tombant malencontreusement dans le sable, il faut fouiller dans le sable pour la trouver ; mais dans notre sujet, Ya'akov n'est pas perdu ou <i>caché</i> parmi la descendance d'Essav ! Fallait-il interrompre le récit de Ya'akov, perdre volontairement une « Perle » ? לקוטי שיחות: יותר מכך אינו מובן: מספר בפסוקים על תולדות עשו עד למלכי אדום, אשר מלכו "לפני מלך מלך לבני ישראל" (וישלה לו, לא), עד לתקופת שאול המלך; שאצלם אין כלל "ערוב" עם ישובי יעקב ותולדותיו. Likouté Si'hot : De surcroît, les versets traitent de la descendance d'Essav, allant jusqu'aux rois d'Edom qui régnerent « <i>avant que ne règne un roi sur Israël</i> » (Vayichla'h 36, 31), donc jusqu'à l'époque du Roi Saül ! Il est évident que ces rois n'étaient pas du tout « mélangés » avec les <i>installations</i> de Ya'akov et sa descendance...	Était-il nécessaire de « fouiller » chez Essav pour trouver Ya'akov son frère ? Pourquoi les Rois d'Essav sont-ils énumérés jusqu'à plusieurs siècles plus tard ?
Question (b) : Quelle est la différence entre le « Sable » et les « Gravillons » ?	3
גור אריה: ומשליך הצרורות. פרוש: אחר שהתחיל הפתוב לדבר מיעקב - לא דבר עוד מעשו, כי השליך אותו מעליו, מפני שעשו הוא צרורות, ויעקב לא היה לו ערוב עם עשו עצמו, כמו שאין למרגליות ערוב עם צרורות רק עם החול שהמרגלית מערב בו, ולכך, אחר שהוציא את המרגלית.. הצרורות שאין צריך לו בהן - משליך. Gour Arié : Et il jette les gravillons. Cela veut dire qu'une fois que le texte reprend le récit de Ya'akov (dans notre Paracha), il ne reparle plus d'Essav, car [Ya'akov] l'a rejeté de lui. En effet, Ya'akov ne se « mélange » pas avec Essav, comme la <i>Perle</i> n'est pas mélangée avec les Gravillons mais plutôt avec le Sable (qui les contient aussi)... Ainsi, une fois la Perle récupérée, on rejette les Gravillons dont on n'a plus aucun besoin...	Pourquoi doit-on jeter les « Gravillons » dans lesquels on a cherché ?
Développement : Essav doit-il bénéficier des « installations de Ya'akov » ?	4
רש"י וישלח לג, יד: עד אשר אבא אל אדני שעירה... ואימתי ילך (יעקב אל עשו)? בימי המשיח, שנאמר: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו" (עובדיה א, כא). Rachi Vayichla'h 33, 14 : Jusqu'à ce que je rejoigne mon maître à Seïr. Et quand Ya'akov ira-t-il vers Essav ? A l'ère messianique : « <i>les sauveteurs monteront sur le Mont de Sion pour juger le Mont d'Essav</i> » (Obadia 1, 21). לקוטי שיחות: במשל המרגלית, אין מדבר רק על ישובי יעקב כשלעצמם, שעליהם אין מתאים לומר שהם טמונים בתוך ישובי עשו ותולדותיו, אלא על המטרה המשלמת שאליה צריך יעקב להגיע - אבוא... שעירה; דבר זה משג רק באמצעות העבודה עם ישובי עשו ותולדותיו, ולפיכך, שיא השלמות של יעקב טמון בתוך עשו. Likouté Si'hot : Dans l'exemple de la Perle, il ne s'agit pas que des installations de Ya'akov en elles-mêmes, sur lesquelles il ne convient pas de dire qu'elles sont <i>cachées</i> chez Essav, mais plutôt sur l'objectif que Ya'akov doit atteindre - « <i>arriver à Seïr</i> ». Cet objectif n'est atteint qu'en œuvrant sur les <i>installations</i> d'Essav et de sa descendance. Ainsi, le summum de la perfection de Ya'akov est caché à l'intérieur d'Essav.	Le but ultime des installations de Ya'akov est d'avoir une influence sur Essav (« Seïr »).

Analyse : Le « Sable » et les « Gravillons » : les deux raffinements d'Essav	5
צפניה ג, ט: כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'. Tsefania 3, 9 : Alors, Je transformerai les peuples, d'un message clair, afin que tous invoquent le nom de D.ieu. עובדיה א, יח: והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש .. ואכלום ולא יהיה שריד לבית עשו... Obadia 1, 18 : La maison de Ya'akov sera un feu, la maison de Yossef une flamme, la maison d'Essav un amas de paille : ...ils le consumeront et rien ne survivra de la maison d'Essav... לקוטי שיחות: ישנו האפן שבו יתברר ויזדכך עשו לעתיד לבוא, וישנו החלק שבעשו שהוא רע גמור ויהיה צריך לאבד ולהשמיד לחלוטין. ושני אפנים אלו דומים לעפר וצוררות: עפר הוא דבר שמעלים ומסתיר, אך אין זה רע מחלט, ואפשר להפכו לטוב; ואלו מן הצוררות אין שום תועלת, כי אם להפך, הם דבר מדיק שצריך להשמידו. Likouté Si'hot : Une partie d'Essav sera raffinée et purifiée à l'ère messianique ; mais le mal absolu d'Essav devra être complètement éliminé. Ces deux méthodes ressemblent au « Sable » et aux « Gravillons » : certes, le Sable est un élément occultant, mais il n'est pas absolument mauvais et on peut le transformer en Bien ; les Gravillons, par contre, ne sont d'aucune utilité ! Au contraire, c'est un élément nuisible qu'il faut détruire.	Deux types de « raffinements » : Le « Sable » - ce qui est transformable chez Essav. Les « Gravillons » - le mal absolu qui doit disparaître. ↓
Explication : La perfection de Ya'akov s'obtient par le raffinement d'Essav !	6
תולדות כה, כג: ויאמר ה' לה: שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר. Toldot 25, 23 : Le [représentant du] Seigneur dit [à Rivka] : « Deux nations sont dans ton sein et deux peuples sortiront de tes entrailles ; un peuple sera plus puissant que l'autre et le grand servira le jeune ». לקוטי שיחות: הסבה בפנימיות הענינים לךך שעשו מכנה "רב", ושלמות יעקב תלויה ב"ורב יעבד צעיר", היא כי שרשו ומקורו של עשו ב"עולם התהו" נעלה משרש יעקב ב"עולם התקון", ולכן עשו הוא הבכור. וכאשר "מברר" יעקב את ניצוצות הקדשה של "תהו" הנמצאים אצל עשו, ומעלה אותם לשרשם, מתעלה גם יעקב, ובכך הוא מגיע לשיא שלמותו. ולכן מלכי אדום נמנו "לפני מלך מלך לבני ישראל", כי שרשם נעלה יותר. Likouté Si'hot : La raison profonde pour laquelle Essav est surnommé « grand » et que la perfection de Ya'akov en dépend (« le grand servira le jeune »), découle du fait que l'origine d'Essav, provenant du « Monde de Tohou (chaos) », est plus élevée que celle de Ya'akov, provenant du « Monde de Tikoune (réparation) » ; c'est pourquoi Essav est l'aîné. Ainsi, lorsque Ya'akov « raffine » les étincelles de sainteté de « Tohou » se trouvant chez Essav, et qu'il les remonte à leur source – Ya'akov s'en trouve également élevé et arrive au summum de sa perfection. C'est pourquoi les rois d'Edom sont énoncés « avant les rois d'Israël », car leur origine est plus élevée.	Ya'akov, le « jeune », doit raffiner Essav le « grand » pour atteindre son ultime perfection. ↓
Enseignement (a) : L'objectif de notre exil : deux types de « raffinement »	7
תורה אור, לך לך: הירידה לגלות - ובמיוחד הגלות הזו האחרונה, גלות אדום - היא כדי "לברר" את הניצוצות (מ"עולם התהו") שבדברים הגשמיים, דבר המביא להתעלות הנשמה מעל לשרשה (ב"עולם התקון"). Torah Ohr, Le'h Le'ha : La descente en exil – et surtout dans ce dernier exil, celui d'Edom – a pour but de « raffiner » les étincelles du « Monde de Tohou » présentes dans les objets matériels. Ce raffinement de la matière produit l'élévation de l'âme au-delà de sa source dans le « Monde de Tikoune » ! לקוטי שיחות: המרגלית היא משל לניצוץ הקדשה שנפל לעפר וצוררות: "עפר" מורה על דברים גשמיים שרק מסתירים את ניצוצות הקדשה, ו"צוררות" הם דברים שרעים לחלוטין. הזכוכה המשלם של הגשמיים יכול להעשות רק כאשר ברורה ההנחה, שבה עצמה אין שום חשיבות - ואשר לכן, מיד כאשר מוצאים את המרגלית - הם אינם אלא צוררות - לפיכך, הוא "משליך את הצוררות", ורק כך הוא "נוטל המרגלית". Likouté Si'hot : La Perle fait référence à l'étincelle de sainteté qui est tombée dans le Sable et les Gravillons : le « Sable » fait référence aux objets matériels qui ne font qu'occulter les étincelles de sainteté, alors que les « Gravillons » font référence aux choses absolument mauvaises. La purification parfaite de la matière ne peut se faire que lorsqu'il est bien clair, que la matière en soi n'a aucune importance et que, de ce fait, dès qu'on trouve la Perle – la matière n'est plus que des « Gravillons » qu'il faut jeter, avant même de prendre la Perle !	Enseignement : La matière n'est jamais un but en soi : une fois l'étincelle divine récupérée, la matière n'est que « Gravillons »... ↓
Enseignement (b) : L'empressement afin de sortir de l'exil, dès que possible !	8
לקוטי שיחות: כל ענין הגלות הוא לשם ברור הניצוצות על ידי עם ישראל בכל תקופות הגלות ומקומותיה. לפיכך, מיד כאשר הסתיימה תקופת גלות מצרים - מיד כאשר מצאו המרגלית - יצאו משם כהרה עין. וכך גם לגבי סיום הברורים, הגאלה מן הגלות האחרונה, שמיד כאשר מגיעה הזמן, הרי "מיד הן נגאלין", כל בני ישראל יצאו מכל הארצות, ויבואו עם משיח ל"ארץ אשר... עיני ה' אלקיך בה", בגאלה האמתית והשלמה בקרוב ממש. Likouté Si'hot : Tout l'objectif de l'exil est de raffiner les étincelles de sainteté, par le peuple juif, dans toutes les époques et en tous lieux de son exil. C'est pourquoi, en Egypte, dès lors que l'époque d'exil fut terminée – dès lors que la Perle fut trouvée – ils sortirent immédiatement, en un clin d'œil ! Il en est de même pour la fin du « raffinement » – la délivrance du dernier exil : dès que l'heure de la délivrance sera arrivée, tous les enfants d'Israël seront immédiatement libérés, sortiront de toutes les terres, et viendront avec Machia'h dans « la Terre où les Yeux de l'Eternel ton D.ieu sont rivés », avec la délivrance véritable et complète, très rapidement.	Enseignement : Dès lors que l'exil est terminé, on doit en sortir, immédiatement ! ↓